

Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön kansallisen strategian ja toimintaohjelman toteutusta ja seuranta edistävä työryhmä 2006–2016
(YM016:00/2007)

KOKOUSPÖYTÄKIRJA
20.5.2015

TYÖRYHMÄN KOKOUS 3/2015 (kokous 75)

Aika: Keskiviikko 15.4.2015, klo 9.00–11.00
Paikka: Ympäristöministeriö, kokoushuone Kuukkeli
Läsnä: Ilkka Heikkinen, ympäristöministeriö (VPJ)
 Kristiina Niikkonen, ympäristöministeriö
 Marjaana Kokkonen, ulkoasiainministeriö
 Jari Salila, oikeusministeriö
 Lauri Taro, valtiovarainministeriö
 Jukka Tulivuori, Opetushallitus
 Johanna Niemivuo-Lahti, maa- ja metsätalousministeriö
 Tuula Säämänen, Liikennevirasto
 Riikka Aaltonen, työ- ja elinkeinoministeriö
 Kirsi Törmäkangas, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
 Inka Musta, Metsäteollisuus ry.
 Markus Nissinen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y.
 Jaana Lehtimäki, Suomen Akatemia
 Jukka-Pekka Jäppinen, SYKE
 Heikki Paltto, Saamelaiskäräjät
 Lotta Ruokanen, Allianssi ry.
 Marko Svensberg, Suomen riistakeskus
 Laura Niskanen, ympäristöministeriö (siht.)
 Ari-Pekka Auvinen, SYKE (siht.)
 Marja Pylvänäinen, SYKE (siht.)

1. Kokouksen avaus

Kokouksen puheenjohtaja Ilkka Heikkinen (YM) avasi kokouksen kello 9.00.
 Marina von Weissenbergin vuorotteluvapaan sijaiseksi 13.10.2015 asti on nimetty Laura Niskanen.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Helmikuun 3. päivän kokouksen pöytäkirja (kokous 73) hyväksyttiin ELITE-työryhmän työtä koskevan kohdan (kohta 8) kirjauksen muuttamisen jälkeen. MMM:n kommentteja kyseiseen kohtaan ei voitu käsitellä edellisessä kokouksessa, koska edustajat puuttuivat kokouksesta kyseisen kohdan käsittelyn vaiheessa.

Edellisen kokouksen pöytäkirja (kokous 74, 3.3.2015) hyväksyttiin muutoksitta.

3. Asialista

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

4. Ajankohtaiset asiat

Ei ajankohtaisia asioita.

5. BD-strategian väliarviointi 2015 valtioneuvostolle – lähetekeskustelu (Ilkka Heikkinen, YM)

Ympäristöministeriön muistio *Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön strategian ja toimintaohjelman 2012–2020 raportointi valtioneuvostolle* lähetettiin jäsenille 9.4.

Taustaa väliarvioinnille

VN päätös BD-strategiasta 2012–2020. Strategian ja toimintaohjelman toteutumista tulee seurata ja arvioida ja sen tuloksista tulee raportoida valtioneuvostolle vuonna 2015

- Valmistelussa on ollut strategioiden synergiaprosessi ja siinä yhteydessä on ilmoitettu että BD-strategiaa on tarpeen jatkaa, mikä tullaan toteamaan myös väliraportoinnissa.

Käytettävissä olevat aineistot

Vuosina 2014 ja 2015 on julkaistu runsaasti aineistoja, joita voidaan käyttää väliarvioinnissa, osa materiaaleista on käännettävä suomeksi.

1) CBD-sihteeristölle toimitetusta 5. maaraportista hyvä pohja väliarvioinnille.

2) Alatyöryhmien tuottamat raportit

- 8(j)-ryhmän loppuraportti on valmis, sitä käsitellään 12.5. kokouksessa.

- Päivitetty BD-viestintäohjelma 2012–2020. Kysymys ”miten voitaisiin arvioida mitä muutosta on viestintätoimilla tapahtunut”, esitetään BD-viestintäryhmälle.

- Ekosysteemipalvelut ja biodiversiteetti -suunnitteluryhmän Suomen TEEB-raportti.

- Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestäväin käytön voimavarat -asiantuntijaryhmä on tehnyt Biodiversiteetille haitalliset tuet -taustaselvityksen, työ voimavaratarpeiden kartoittamisesta vuoteen 2020 on vielä kesken.

- Elinympäristöjen tilan edistämisen asiantuntijaryhmä ELITEN raportti valmistuu toukokuussa 2015

3) Luonnontila.fi-portaalin aineistot, mietittävä mitkä indikaattorit valitaan, mitkä ovat hallituksen kannalta relevantteja. Mahdollisia ovat avainindikaattorit (5 kpl), jotka tuotettu kestävä kehitystä varten. Biodiversiteetin tilan kuvauksessa pitäydyttäisiin maaraportin teksteissä, muutokset niin hitaita, ettei vielä trendejä havaittavissa. Maaraportissa ei ollut esim. lahoppun kehitys metsissä -indikaattoria, eikä rikkakasvi-indikaattoria, joka kuvaa viljelyn monimuotoisuutta. Nämä voitaisiin ottaa mukaan. Samoin kanalintujen yhteistiheys olisi hyvä mittari. Se kuvaa metsäelinympäristöjen tilaa, heijastaa missä kunnossa metsät on.

4) 105 toimenpidettä toimintaohjelmassa, mitä on toteutunut tai jäänyt toteutumatta jne., toteutumista voidaan arvioida 5-portaisella arviointikehikolla: 1. Toteutettu, 2. Aloitettu, lähes toteutettu, 3. Aloitettu, kesken, 4. Ei aloitettu, 5. Ei toteudu/toteutettavissa. Näistä esim. 35 MMM:n päävastuullista toimenpidettä ja 46, joissa lisäksi mukana.

5) BD ja ihmisen terveys, Yritykset ja BD, taloudellinen näkökulma mukaan, Nagoyan pöytäkirja, Vieraslajilaki, myös kulttuurilliset puolet näkyviin, tutkimus/tieteellinen menetelmällinen kehitys, mitä syntynyt vuoden 2012 jälkeen? Uhanalaisten lajien toimintaohjelma, Luonto- ja lintudirektiivien raportoinnit, UM:n raportit.

Ympäristöministeriö vastaa raportin tuottamisen koordinoinnista ja koostamisesta SYKEN ja Metsähallituksen luontopalveluiden avustamana. Kaikki ministeriöt arvioivat vastuullaan olevien toimenpiteiden toteutumisen ja tuottavat tuloksista lyhyet katsaukset työryhmälle arvioitavaksi syksyllä. Eri järjestöt yms. ja tieteelliset tahot antavat omat kommenttinsa. YM:ssä raportoinnista vastaavat Ilkka Heikkinen ja Laura Niskanen. Raportin on tavoitteena olla noin 15 sivua, teksteineen ja graafeineen.

Keskustelu

Keskustelussa mainittiin ympäristöministeriön 9.4. muistioon kirjattujen raporttiin käytettävissä olevien aineistojen lisäksi muitakin, jotka on kirjattu yllä kohtaan 5).

Tausta-aineistoon liittyen muistutettiin, ettei kaikista aineistoista olla yksimielisiä. Tämä toivottiin otettavan huomioon raportissa. Samoin sekä taloudellisen että kulttuurillisen näkökulman toivottiin näkyvän raportissa, painotus materiaaleissa liiaksi biodiversiteettiä korostava. Toisaalta sekä Suomen TEEB-raportissa että Haitalliset tuet -raportissa on lähdetty tiukasti nimenomaan biodiversiteetin näkökulmasta, muut näkökulmat puuttuvat tarkastelusta.

Voimavarat-asiantuntijaryhmän toimikausi jatkuu kesäkuulle. Resurssikartoitus on tehty, samoin Haitalliset tuet -selvitys. Kolmas on CBD-velvoitteisiin liittyvä ”funding gap” -tarkastelu, joka on käynnissä, eli kuinka sitoumukset saadaan toteutettua Suomessa, eli kuinka paljon on varauduttu panostamaan ja mikä on toimenpiteiden rahoitustarve. Toimenpiteiden vastuutahoilta on pyydetty arvioita toimenpiteiden rahoitustarpeesta. Näiden pohjalta saadaan rahoitusvaje, funding gap, budjetti verrattuna rahoitustarpeeseen. Asiantuntijaryhmä laatii rahoitusvajesta strategiaperin ja raportoi kesäkuun BD-seurantakokouksessa.

Raportista olisi hyvä laatia viestintämateriaali mahdollisesti järjestettävää internet-keskustelua varten. BD-viestintäryhmän kanssa olisi hyvä laatia viestintämateriaali ja mietittävä saataisiinko kansalaisyhteys palautteen saamiseksi eduskuntavaalien jälkeen. Se olisi hyödyllistä sekä päätöksentekoa että yleisen tietoisuuden parantamista silmälläpitäen.

VM:lle luovutettava väliraportti tullaan hyväksymään lopullisesti ja yksimielisesti ryhmässä syksyllä 2015, marraskuun lopulla. YM ja MMM ja muutama virkamies voisi istua pienryhmänä tämän tiimoilta (Johanna Niemivuo-Lahti ilmoittautui yhteyshenkilöksi MMM:stä). Kesäkuun kokouksessa palataan asiaan. Hallituksen käsittelyyn raportti pyritään saamaan marras-joulukuun vaihteessa. Seurantatyöryhmä on tässä käynyt keskustelun väliarvioinnin linjauksista ympäristöministeriön muistion pohjalta. Muistiotäydennetään esille tulleilla asioilla.

8. Muut asiat

Seuraaviin kokouksiin esitettiin aiheita ja teemoja:

- TEM-hallinnonalalta, luonnonvarastrategian päivitys luovutettu – lisätty paljon luonnon monimuotoisuuteen ja ekosysteemipalveluihin liittyviä päivityksiä, Mika Honkanen?
- LUKE taloudellisista näkökulmista, Arto Naskalin väitöskirja
- Sauli Rouhisen väitöskirja
- SITRA
- TEKES
- Kari T. Korhonen, Metla

Todettiin, että voitaisiin pitää yksi kokous seminaarityyppisenä herättäjänä, jossa esiteltäisiin uusia avauksia. Jätettiin vielä miniseminaarin pito hautumaan.

Todettiin hallituksen esitys vieraslajilaki; luonnonsuojelulaista pois vieraslajeja koskevat asiat ja ne kirjataan vieraslajilakiin. EUn asetus haitallisista vieraslajeista tuli voimaan vuoden alussa. Vieraslajilaila järjestetään Suomessa EU:n asetuksen toimeenpano. Lopuksi todettiin, että Heikki Paltto edustaa Saamelaiskäräjiä tässä työryhmässä.

9. Seuraavat kokoukset

tiistai 12.5. klo 9–11, paikka ilmoitetaan myöhemmin (YM muuttaa toukokuun alussa)
tiistai 9.6. klo 9–11, paikka ilmoitetaan myöhemmin

Mikäli kokousaika ei sovi, jäseniä pyydetään järjestämään varahenkilö paikalle.

10. Kokouksen päättäminen

Kokouksen puheenjohtaja Ilkka Heikkinen päätti kokouksen klo 10.20.

Puheenjohtaja Ilkka Heikkinen

Sihteeri Marja Pylvänäinen

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet, sihteerit ja pysyvät asiantuntijat.